

UDC 930.85 (4—12)

YU ISSN 0350—7653

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.
INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XX

BELGRADE
1989

BALCANICA XX, Beograd 1989, 9—453.

БОРБЕ БРАНКОВИЋ — РУМУНСКА ХРОНИКА

Damaschin Mioc i Marieta Adam-Chiper, *Gheorge Brankovici — Cronica românească, București 1987, 91 str.*

У издању Академије наука Социјалистичке Републике Румуније изишла је *Румунска хроника Борба Бранковића*. Захваљујући румунским историчарима Дамаскину Миоку и Маријети Адам-Кипер појавило се ово дело о непобитном значају за историју српског и румунског народа. Реч је о делу које је саздано пре много година на румунском језику, разумљиво ћирилским писмом како је некада био обичај и у румунској историографији и у књижевности. Румуни су и у XIX веку показали интересовање за ово дело које је остало слабо запажено код Срба, иако га помињу њихови историчари и књижевници.

Међутим, ново румунско издање показује критички прилаз овом делу, другим речима је у питању критички текст на који се корисник може потпуно ослабити. Дело је дато на савременом румунском језику уз употребу латинице, а о том поступку је уводничар Дамаскин Миок дао посебно објашњење. Исто тако треба нагласити да је необично садржајан увод у дело које је дао Миок, описујући до танчина живот и рад самозванца грофа Борба Бранковића, који је својевремено деловао на заштити права балканских Словена и Румуна и који је одржавао прија-

тељске везе са двором у Влашкој, чинећи му велике дипломатске услуге. Реч је, напослетку, о несрећном човеку који је и поред свих својих интелектуалних и политичких способности провео готово трећину свог живота у конфинацији у којој је и умро 1711. године.

У уводу (стр. 5—35), Дамаскин Миок прати његов живот делећи га на раздобља и указујући на узроке који су довели до пада аутора *Хронике Борба Бранковића*.

Ако изоставимо Уводни текст и вратимо се на Бранковићев текст (стр. 37—81) видећемо да он носи наслов „Хроника Словена у Илирику, у Горњој и Доњој Мезији“, као и то да је текст пропраћен бројним објављенима на дну сваке странице, док се књига завршава индексом (стр. 85—91) личних и географских имена, што баца много светлости на Бранковићев текст и омогућава служење књигом.

Надамо се да ће и наша историографија ускоро презентовати овај текст нашим историчарима и широј публици, у првом реду зато што је реч о једном погледу на нашу историју дат пре готово три столећа, а који ће унети нову светлост у нашу далеку историју.

Милан Ванку

ПРЕГЛЕД МЕЂУНАРОДНИХ УГОВОРА И ДРУГИХ АКТА
ЗНАЧАЈНИХ ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ОДНОСЕ ЦРНЕ ГОРЕ
1700—1918. ГОДИНЕ

Институт за међународну политику и привреду и Историјски институт
СР Црне Горе, Београд—Титоград 1987, XXIV+(1)+149+(1).

Као резултат вишегодишњег рада већег броја стручњака, Центар за међународно право Института за међународну политику

и привреду је у серији „Преглед развоја међународноправних односа југословенских земаља“ објавио шесту свеску под називом

вом *Преглед међународних уговора и других аката значајних за међународне односе Црне Горе 1700—1918 године*. Ову свеску је Институт припремио у сарадњи са Историјским институтом СР Црне Горе.

Целокупан рад на серији је замишљен као „Ауторочно системско прикупљање и анализа правних извора везаних за формирање међународног субјективитета југословенских земаља“. Прегледајући оригиналне документе, збирке објављених докумената, бројну литературу и штампу у којима се „ти документи налазе или садржински обрађују“, стручњаци оба института су припремили невелик али веома користан регистар који „треба да послужи као основица за оријентацију о изворима од међународног значаја који су релевантни за обраду дипломатске историје и међународноправног положаја Црне Горе у обухваћеном раздобљу“.

У предговору *Прегледа* дата су детаљна објашњења принципа рада и одбира докумената. Тако нису узети у обзир само они уговори у којима је Црна Гора учествовала него и они који су се ње тицали, или чије су последице могле да се тичу ње.

Самој библиографији претходи „Листа цитираних извора“ (стр. XXI—XXIV). После библиографије су *Регистар вишестраних и двостраних уговора и других аката* (стр. 115—116) и *Предметни регистар* (стр. 119—132). Све у овој књизи, почевши од увода до садржаја дато је паралелно на српском и француском језику, па је тиме омогућено и страним истраживачима да је користе. Тако се може закључити да је ова књига незаобилазан приручник за изучавање међународног положаја Црне Горе од 1700. до 1918. године.

Љубодраг П. Ристић

СРБИЈА И БУГАРИ

Владимир Стојанчевић, *Србија и Бугари 1804—1878*, Историјски институт и „Просвета“, Београд 1988, 448+(3).

Истраживати односе између два суседна народа или двеју суседних држава у прошлости значи проучавати потребе и жеље оба народа и политичке планове и делатности њихових знаменитих припадника, утврђивати корене њихових заједничких интереса и разлоге њихових размислажења, па све то сагледати у сплету међународних околности, јавних корака и тајних потеза великих сила. Такво истраживање представља тежак задатак који постаје још тежи ако је истраживач припадник једног од та два народа. Дугогодишњим истраживањем српско-бугарских односа у XI веку, Владимир Стојанчевић се прихватио једног таквог задатка и, после бројних ра-

дова из ове области, објавио књигу *Србија и Бугари 1804—1878*.

Објашњавајући проблем који је стајао пред њим, В. Стојанчевић истиче да је „главна пажња усредсређена на ужи домен историјских истраживања, тј. на политику Србије према проблему бугарског ослобођења, као једном од важних чинилаца њене националне политике“. Тај проблем је „необичан стога што је један тек делимично ослобођен народ, једна тек настала држава малених и ограничених материјалних потенцијала од почетка улагала велика морална и политичка прегнућа за ствар ослобођења једног другог народа“. Проблем је и веома интересантан зато што је то био „запажен историј-